

Nr 114

Av herr **Enskog**, om inrättande av professurer i personaladministration vid de tekniska högskolorna.

(Lika lydande med motion nr 87 i Första kammaren)

Stockholm den 19 januari 1967

C.-G. Enskog (fp)

Nr 115

Av herr **Jönsson i Arlöv m. fl.**, om slopande av betygsgivningen i uppförande och ordning i slutbetyg.

(Lika lydande med motion nr 86 i Första kammaren)

Enligt gällande skolstadga skall för elever i grundskolan och yrkesskolan sättas betyg inte bara i ämnen utan också i uppförande och ordning även den termin, då för eleven utfärdas slutbetyg över fullgjord skolplikt respektive lärokurs.

Det är en naturlig ambition hos en skola att söka kontrollera undervisningens resultat i de skilda ämnena. Under en tid då undervisningens mål i huvudsak bestämdes av noggrant preciserade kunskapsfordringar i de olika årskurserna låter det sig också förklaras, att man med ett betyg åt den enskilde eleven ville tala om, hur kontrollen utfallit för hans del.

Situationen i dagens skola är annorlunda. Grundskolan och de till den anslutande skolformerna arbetar med en målsättning, där den enskilde eleven ställs i centrum. För grundskolans del har detta kommit till stadgemässigt uttryck i orden: »Arbetet i grundskolan skall anpassas efter elevernas ålder samt varje elevs egna förutsättningar.»

Mot denna grundsyn får man se en bland föräldrar och lärare framväxande opinion, som hävdar att den nya skolans arbetssätt inte är förenligt med en så stereotyp utvärdering av elevernas prestationer som är möjlig med nuvarande betygsättningssystem. Så länge vi inte har en totalintegrerad gymnasieskola och så länge efterfrågan på platser är större än tillgången torde dock en förändring i betygsgivningen när det gäller de olika ämnena ännu ej vara realiserbar.

Helt annorlunda ställer det sig när det gäller betygen i uppförande och ordning.

Vid den statliga läroverksreformen 1928 infördes ett nytt betyg, nämligen betyget i ordning, vid sidan av de båda hundraåriga betygen i uppförande och flit. Det var ursprungligen tvågraderat: Iakttagit ordning, Brustit i ordning.

I 1933 års läroverksstadga försvann flitbetyget och ersattes med ett tregraderat ordningsbetyg: Mycket god, God och Mindre god.

I folkskolan levde flitbetyget kvar till 1936, då det även där ersattes av ett tregraderat ordningsbetyg.

I det gymnasium och den fackskola som startade höstterminen 1966 har riksdagen medverkat till att avskaffa betygen i uppförande och ordning.

Utvecklingen visar att skolan med åren blivit alltmer försiktig när det gäller att uttala sig om sådant som måste bedömas efter i stort sett subjektiva grunder. Inte minst gäller detta sådana egenskaper, som tillhör känslö- och viljelivets områden. Den rest av sådan bedömning, som kvarstår i de så kallade »karaktärsbetygen» uppförande och ordning, har kommit att behandlas alltmer summariskt. Enligt utfärdade anvisningar skall högsta betyget vara normalbetyg. Detta innebär att endast fel och inte förtjänster kan komma till uttryck i dessa betyg. Betygen har därigenom mist sin ursprungliga karaktär av omdömen och övergått till att ge uttryck för en straffmätning. Förändringen i synsättet avspeglar sig tydligt däri att betyg i uppförande och ordning ansetts möjliga att överklaga. (SOU 1964:27, sid. 509)

Mot den ovan skisserade bakgrunden är det inte längre rimligt att bibehålla betygsättningen i uppförande och ordning i slutbetyget. Det innebär ju i realiteten att det »brott» för vilket »straffet» utmätts aldrig kan sonas hur oförvitlig vederbörandes hela återstående levnad än må gestalta sig. Här lever verkligen kvar en straffform, som reellt har livstidskaraktär. En sådan straffmätning ter sig helt orimlig i en tid då den inte ens kan ifrågakomma för de grövsta brotten i samhället.

Att inte betygen i uppförande och ordning införs i den enskilde elevens slutbetyg i ämnen utan endast i skolans betygskatalog ändrar ingenting i sak, när varje svensk medborgare enligt offentlighetsprincipen har rätt att ta del av skolans betygskatalog.

Med åberopande av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder för slopande av betygsgivningen i uppförande och ordning i slutbetyg (motsvarande) inom skolstadgans tillämpningsområde från och med vårterminen 1967.

Stockholm den 19 januari 1967

Hans Jönsson (s)

i Arlöv

Joh. Blidfors (s)

Eric Jönsson (s)

i Malmö

Ingvar Carlsson (s)

Bengt Wiklund (s)

i Härnösand

Mary Holmqvist (s)